

Copie vande remonstrantie die opt eynde der mondelijcke conferentie den Ed. Mogenden heeren Staten is overghelevert by de ses predicanten, die vande gecommiteerde uyt de respective classen van Hollandt ende Westvrieslandt ghedeputeert waren, om met de Remonstranten in conferentie te treden : welcke remonstrantie inden druck vande andere schriften der conferentie is naer ghelaten, oft vergeten

<https://hdl.handle.net/1874/14652>

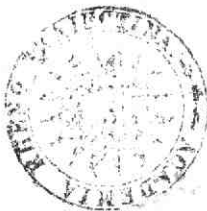
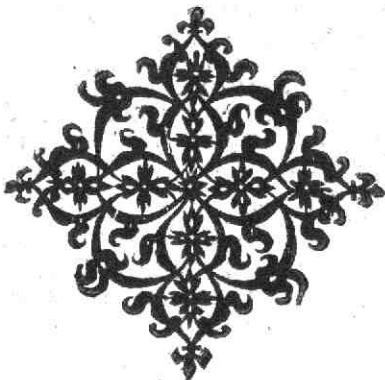
289
C O P Y E.

Vande remonstrantie die

opt eynde der mondelijcke conferentie den
Ed. Hogenden Heeren Staten is overghelevert by
deses Predicanten / die vande Gecommitteerde
uyt de respective Classen van Hollandt ende Westvries-
landt ghedeputeert waren / om met de Remou-
stranten in Conferentie te treden.

Welcke Remonstrantie inden Druick vande andere
schriften der Conferentie is naer ghelaten / oft vergeten:

Ende moet geset werden tusschen fol. 408. ende 409.

U.B.
541

1612

Aende Edele / Vermoghende / Hooch- Wijse,
seer voorszienige Heeren / de Heeren Staten / van Hol-
landt en Westvriesslant / onse gebiedende Heeren.

Edele, Vermoghende: Hooch-wijse seer
voorszienighe Heeren.

We hebben volgende utver Ed. Mog. bebel / onse schrif-
telicke redenen oberghegheven / waeromme wy de leere
inde bij Articulen der Remonstranten begrepen / niet
en connen toestaen / maer houden de selve te stryden teg-
ghen Godes woordt / Confessie ende Catechismo . We-
ben oock volghende selve utver Ed. Mog. bebel mon-
delijcke Conferentie ghehouden / ober de selve onse der Remonstran-
ten contrarie redenen: Welcke contrarie redenen der Remonstranten
notoerlijck ontleent zijnde uyt de boecken der wederprekers bande
Scherfzomeerde Religie / ende by verscheydene Leerers der selver
Scherfzomeerde Religie al ober langhe wederlept / wy oock bereydt
zijn / schriftelijck by forme van debat / volghende utver Ed. Mog. be-
bel / te wederlegghen / ende ter ghelegheuer tijdt de selve onse Schrif-
telicke wederlegginghe ober te leveren: middeler tijdt uwe Ed. Mog.
hoochlijck bedanckende / dat het de selve beliest heeft / dese onse Con-
ferentie aen te hoozen. Ende hoe wel wy gheuwenscht hadden / dat onse
Broeders der Remonstranten / hare meyninge rondelijcker hadden
verclaert / soo verhoppen wy nochtans dat uwe Ed. Mog. dooz des
Heeren ghenade / uyt dese onse schriftelijcke ende mondelijcke hande-
linghe / wel sullen ghemerckt hebben / dat wy ende d'ander Predican-
ten hier te lande / niet sonder oorsake swaricheyt ghemaect hebben
ober het inboeren bande boozs vijf poincten . Daer en tusschen be-
droeft het ons op't hoochste / dat dese questten teghen de leere / (die tot
noch toe in onse Kercken gheleert is / zijn gherefen / insonderheydt in
dese tijden / inde welcke anders te verhoppen was / dat geduerende dit
bestant inde Nederlanden / de Scherfzomeerde Kercken grooten aen-
was souden gheregen hebben : daeromme wy van herten twenschen
dat dese onreucheden mochten wech ghenomen werden / sonder scha-
de ofte nae-deel der waerheydt . Maer daer toe en sien wy gheen be-
quaem middel / dan darter eerst-daechs noch desen Somer / met be-
lieben bande Hoochvermoghende Heeren Staten Generael / een na-
tionale Synode mochte ghehouden werden / ende dat daer by ontbo-
den ende beschreuen werden / eenighe gheleerde ende Godsallige Lee-
rers der Scherfzomeerde Kercken in andere Landen / als Duytsch-
landt / Franckrijck / Groot-Bretanien / etc. ten eynde in sulcke kerc-
kelicke vergaderinghe dese ende meer andere differenten inde Leere
hier te lande gerefen / gederideert mogen werden. Dit middel acht-
ten

ten wy t'aller bequaemste ende ghereetste / om alle boozdere swaricheden tusschen ende scheuringhen in onse kercken te verhoeden / ende de geresene oneenigheden wech te nemen / verhopende / dat onse Broeders de Remonstranten niet en sullen weggereen haer selven den oordeel der Ghereformeerde kercken / daer van sy Leeraers zijn / te ondertwerpen: Want met wat schijn van reden / sal yemant het algemeene oordeel / van die kercke / daer van hy een Leeraer wil zijn / bertwerpen? Dit middel is altyt inde Chyristelike kercke / vanden tijden der Apostelen af / in alle boozgheballe swaricheden ghebruuyckt geweest / als het allerghereetste ende bequaemste / om eenicheyt / ruste ende vrede in Godes kercke te onderhouden. Dit is oock gheweest den raet vande Theologische faculteyt tot Leyden / in haer schyftelick advijs / inten Ed. Mog. overghelevert / inden Jare 1595. over de sake Cornelij Wiggeri, dien sy daer censureren / dat hy soo wel inde maniere van handelen als inde leere selve vanden rechten wech afghedwaelt is: Want (segghen sy) dit is altyt inde Kercken onderhouden gheweest, dat so wanneer yemant yet anders ghevoelde, de sake tot een wettighe Kerckelike vergaderinghe, om aldaer geoordeelt te werden, gebracht wiert, &c. Want de Geesten der Propheten zijn den Propheten onderworpen, 1. Cor. 14. Want of wy alle Christenen genaemt werden, ende zijn, soo en zijn wy nochtans niet alle voorsien met gaven, noodich tot sulck een werck, ende en zijn oock alle onser beroepinghe halven geen Rechter, **Waer op sy eyndelick aldus besluypen:** Soo en isser dan ghewisselick gheen ander bequaemer wech, dan dat de waerheydt Godes des Vaders uyt de ghemeyne betuyginghe der broederen ende mede-dienaers selve ghekent werde, als de welke de Heere met gaven, beroepinghe ende t'amt van kennisse sulcker saken te nemen ende te leeren, begifticht ende voorsien heeft. **Wat meer is / alle de Predicanten ende Leeraers / die uyt de respectieve vereenichde Nederlanden Anno 1607. hier beschreven waren byde Edele Hoochbermogende Heeren Staten Generael / om t'adviseren / op de maniere van t'houden des Nationalen Synode (waer onder D. Wiensbogardus mede teghenwoordich was) hebben dien aengaende / eendrachtelick gheadviseert ende ghestemt / dat de Predicanten die op de Synode met last van hare Kercken verschijnen, over alle swaricheden de Leer aengaende, nae behoorlike ondersoekinghe uyt sprake sullen doen, ende dat het eenen yeghelicken die op den Synodum verschijnen sal, ende eenighe swaricheydt op de Leere heeft, sal v ry staen, zijne oft der Kercken daer van hy gesonden wordt, 'meyninghe voor te brengen, midts dat hy in alle saken de Leere ende Kercken ordeninghe aengaende, hem den oordeel des voornoemden Synodi onderwerpe.**

Ende om uwe Ed. Mog. noch' beter te vertoonen de billichende van dit ons versoek / soo refereren wy ons dien aengaende / mede tot het concept vanden kercken ordeninghe / inden Jare 1591. by uwer Ed. Mog. Commissarisen / midtsgaders eenighe kercken-dienaren (on-

der twelcke D. Wrenbogardus mede een was) geraemt ende onderteek-
 kent/ ende namenelick op tegene Artijck. 30. vande iaerlijckische Syno-
 nodale vergaderinghen deser Landts te houden: ende artijck. 35. vant
 oordel der selver vergaderinge over alle swaricheden inde leere was
 besloten: Dien volgende bidden wy uwe Ed. Mog. oodtmoedelick
 ende onderdanighelick/ dat het de selve gheliebe te bevoorzeren datter
 eerstdaechts een nationaal Synode/ ten overstaen van eenighe Com-
 missarisen vande Ed. Hooghvermoghende Heeren Staten Generael/
 als boven verhaelt is/ moghe ghehouden werden/ ende om daer toe/
 van wegghen der ghemeene Kercken deser Proovintien/ goede hoopbe-
 reydninghe te maken/ dat met den eersten bepde de particuliere Syno-
 noden van Hollandt moghen ghehouden werden naer ghewoonte/
 volghende de versegelde acte van uwe Ed. Mog. in date den 5. Sep-
 tember/ anno 1597. vant Jaerlijckische houden des particularieren Syno-
 nodi/ ten eynde alle Kercken-dienaren des Landts / inde selve hare
 respective particuliere Synode inbrenghen moghen/ alles wat
 sy souden moghen aenghemert hebben op de Confessie ende Cate-
 chis mo/daer in sy meynen eenighe verbeteringhe van nooden te we-
 sen/ ende alles daer in sy haer bysonder ghevoelen ende bedencken op
 de Heere hebben / alsoo het seker is datter meer poiteten van gewich-
 te sijn / als dese vsh / daer over inde Kercken hier te Lande verskil
 valt. Daerom tot ruste der Kercken hooch-noodich is / dat eenmael/
 hoe eer hoe liever/ een nationale Synode ghehouden werde/ waer in
 alle differenten inde leere/ hier te lande gherefen / rijpelic gheex-
 amineert/ ende behoorlick uyt den woorde Godes / ghedecideert mo-
 ghen worden. Dien volghende/ bidden wy uwe Ed. Mog. om des
 alderheylighsten naems Jesu Christi / ende der ghemener welbaert
 wille/ dat het uwe Ed. Mog. doch beliebe heylighelick ende begun-
 lick dit goede werck by der handt te nemen/ tot grootmakinghe van
 Godes heylighen Naeme / ende bevestinghe sijner waerhepdt in dese
 Landen/ tot ruste der Kercken/ende welbaert deser Landen/ ghelijck
 daer aen niet te twijfelen en is/ oft wanneer de heylige waerhepdt Go-
 des/ende dropprechte Godsalicheyt alsoo ghehandhabet wert/ de goede
 God dese Landen / die hy tot noch toe byder openbare exercitie der
 ware Gerefomezde Religie/ soo genadelick beschermt ende bewaert
 heeft / hoe langher hoe meer / sijnen rijcken Segghen / ende alderley
 welbaert sal verleenen.

Ruardus Acronius.

Libertus Fraxinus.

Petrus Plancius.

Johannes Bogardus.

Johannes Becius.

Festus Hommius.